

Gümrükte ve Ticarette Gündem

*Sercan BAHADIR**

Son dönemde “Gümrükte Gündem”i belirleyen en önemli konu başlıkları; bazı eşyalara ilişkin ilave gümrük vergi oranlarının güncellenmesi, ithalatta tercihli rejimden yararlanacak eşyanın menşeinin tespitine ve idari işbirliği düzenlemelerine dair usul ve esasları belirleyen Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi’nden yararlanacak ülkeler listesinde değişiklik yapılmasıdır.

Bahsedilmeye değer bir diğer konu ise, Serbest Bölgeler Kanunu’nun 9’uncu maddesi uyarınca, 11 Mayıs 2017 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı’nca serbest bölgelerde döviz ile yapılabilecek ödemelere getirilen sınırlamanın, 2017/10718 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kaldırılmasıdır.

Gümrükte gündemi oluşturan konulara ilişkin detaylar aşağıdaki gibidir:

1. Genelleştirilmiş tercihler sisteminden yararlanacak ülkeler listesinde değişiklik yapıldı.

16.09.2017 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 2017/10725 sayılı İthalat Rejimi Kararına Ek Karar ile Genelleştirilmiş Tercihler Sisteminden Yararlan-

cak Ülkeler Listesi (Ek-3)’nde değişiklik yapılmıştır.

Yapılan değişiklik ile, Bolivya, Cape Verde, Moğolistan ve Paraguay Özel Teşvik Düzenlemelerinden Yararlanacak Ülkeler (Ö.T.D.Ü.) listesinden çıkarılarak Gelişme Yolundaki Ülkeler (G.Y.Ü.) listesine alınmıştır.

Sonuç olarak, GTS Ülkeler Listesi; Gelişme Yolundaki Ülkeler (G.Y.Ü.) ve En Az Gelişmiş Ülkeler (E.A.G.Ü.) olmak üzere iki ülke grubu olarak güncellenmiştir.

Buna ilave olarak, Karar’a eklenen Geçici Madde ile, 16 Eylül 2017 tarihinden önce Türkiye’ye sevk edilmek üzere bir taşıma belgesi düzenlenerek yüklemesi yapılmış olan eşyanın 16.09.2017 tarihinden itibaren en geç 45 gün içerisinde ithalatına ilişkin gümrük beyannamesinin tescil edilmiş veya gümrük mevzuatı çerçevesinde özet beyanın verilmiş olması halinde, bu Karardan önceki Karar hükümlerinin kullanılacağı belirtilmiştir.

Söz konusu Ek:3’te bulunan listenin güncellenmiş haline aşağıda yer verilmektedir;

Genelleştirilmiş Tercihler Sisteminden Yararlanacak Ülkeler Listesi

Ülkeler	Hariç Sektör(ler)	Ülkeler	Hariç Sektör(ler)
Cook Adaları		Nauru	
Endonezya	S-1a, S-3, S-7b, S-8b, S-11a, S-11b, S-12a, S-12b, S-16a, S-16b, S-17b, S-20	Niue	
Fildişi Sahilleri		Özbekistan	
Filipinler		Pakistan	S-8b, S-11a, S-11b
Gana		Sri Lanka	S-11b
Hindistan	S-5, S-6a, S-7b, S-8b, S-11a, S-11b, S-12a, S-13, S-14, S-15a, S-15b, S-16a, S-16b, S-17b, S-18, S-20	Svaziland	
Kenya		Tacikistan	
Kırgızistan		Tonga	
Kongo		Ukrayna	S-3, S-17a
Mikronezya		Vietnam	S-7b, S-8b, S-11a, S-11b, S-12a, S-12b, S-13, S-16a, S-16b, S-20
Nijerya		Bolivya	
Cape Verde		Moğolistan	
Paraguay			

B- En Az Gelişmiş Ülkeler (E.A.G.Ü.)

Ülkeler	Hariç Sektör(ler)	Ülkeler	Hariç Sektör(ler)
Afganistan		Mali	
Angola		Burma/ Myanmar	
Bangladeş	S-11a, S-11b	Moritanya	
Burkina Faso		Malavi	
Burundi		Mozambik	
Benin		Nijer	
Butan		Nepal	
Kongo Demokratik Cum.		Ruanda	
Orta Afrika Cumhuriyeti		Solomon Adaları	
Cibuti		Sudan	
Eritre		Sierra Leone	
Etiyopya		Senegal	
Gambiya		Somali	
Gine		Sao Tome ve Principe	
Ekvatoryal Gine		Çad	
Gine-Bissau		Togo	
Güney Sudan		Timor-Leste	
Haiti		Tuvalu	
Kamboçya	S-11b	Tanzanya	
Kiribati		Uganda	
Komor		Vanuatu	
Laos		Samoa	
Liberya		Yemen	
Lesotho		Zambiya	
Madagaskar			

Bu Karar, yayımı tarihinde (16 Eylül 2017) yürürlüğe girmiştir.

2. İlave gümrük vergisi uygulanan bazı ürünlerin adlarında değişiklik yapıldı.

16.09.2017 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 2017/10726 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, 11.11.2016 tarihli ve 2016/9391 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İthalat Rejimi Kararına Ek Karar’da değişiklik yapılmıştır. Buna göre aşağıdaki ürünlerin isimleri değiştirilmiş ve 4818.90 tarifesine ilişkin satıra dipnot eklenerek, söz konusu tablonun sonunda bulunan dipnot bölümü güncellenmiştir.

GTİP	Eski Madde Adı	Yeni Madde Adı	İlave Gümrük Vergisi Oranı (%)*						
			1	2	3	4			8
						5	6	7	
4818.90	Kâğıttan ev eşyası, hastane eşyası-diğer eşya	Diğerleri (1)	0	0	0	25	25	25	25
8302.20	Masa, karyola vs. Ayaklarına takılan küçük tekerlekler (1)	Küçük tekerlekler (2)	0	0	0	25	25	25	25

*1: AB Üyesi Ülkeler, EFTA Üyesi Ülkeler, İsrail, Makedonya, Bosna-Hersek, Fas, Batı Şeria ve Gazze Şeridi, Tunus, Mısır, Gürcistan, Arnavutluk, Ürdün, Şili, Sırbistan, Karadağ, Kosova, Morityus; 2: Güney Kore; 3: Malezya; 4: Genelleştirilmiş Tercihler Sisteminden Yararlanacak Ülkeler Grubu; 5: En Az Gelişmiş Ülkeler; 6: Özel Teşvik Düzenlemelerinden Yararlanacak Ülkeler; 7: Gelişme Yolundaki Ülkeler; 8: Diğer Ülkeler.

(1): 4818.90.90.90.00 gümrük tarife istatistik pozisyonlu maddeyi kendi üretimlerinde girdi olarak kullanan firmalar tarafından yapılan ithalatta ilave gümrük vergisi %0 olarak uygulanır ve bu halde gümrük mevzuatının nihai kullanıma ilişkin hükümlerine tabi olur.

(2): Sivil hava taşıtlarında kullanılmak kaydıyla ithal edilmesi halinde gümrük vergisi %0 olarak uygulanır ve bu halde gümrük mevzuatının nihai kullanıma ilişkin hükümlerine tabidir.

Bu Karar, yayımı tarihinde (16 Eylül 2017) yürürlüğe girmiştir.

3. “TIR Karneleri Himayesinde Uluslararası Eşya Taşınmasına Dair Gümrük Sözleşmesi”nin Türkçe metninde yapılan değişiklikler onaylandı.

85/8993 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki “TIR Karneleri Himayesinde Uluslararası Eşya Taşınmasına Dair Gümrük Sözleşmesi”nin Türkçe metninde, 2002/4854 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki ile yapılan değişiklik, 19.09.2017 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 2017/10740 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (BKK) ile kabul edilmiştir.

Buna göre, söz konusu Sözleşme'nin iki farklı maddesinde yapılan değişiklikler sonucu metin aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir:

Madde 1(f) için Açıklama Notu

0.1 (f) 1 inci maddenin (f) bendi kapsamı dışındaki ücret ve masraflar, Akit Taraflarca eşyanın ithal veya ihracı nedeniyle veya bunlara bağlı olarak konulan, ancak ithal ve ihrac vergi ve resimleri dışındaki tüm tutarları ifade eder. Bu tutarlar, verilen hizmetin yaklaşık bedeli ile sınırlıdır; ve yerli ürünlere dolaylı bir koruma veya ithalat/ihracat üzerindeki mali amaçlı vergileri ifade etmez. Bu ücret ve masraflar, diğerlerinin yanı sıra, aşağıdaki ödemeleri içerir:

- Transit için talep edildiği takdirde menşe şahadetnameleri,
- Kontrol amacı ile gümrük laboratuvarları tarafından yapılan tahliller,
- Normal çalışma saatleri ve gümrük binaları dışında yapılan gümrük muayeneleri ve gümrükleme işlemleri,
- İnsan, hayvan ve bitki sağlığı gerekçeleriyle yapılan kontroller.”

31 Mart 1985 tarihli ve 18711 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan, 85/8993 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki TIR Karneleri Himayesinde Uluslararası Eşya Taşınmasına Dair Gümrük Sözleşmesi'nin, 17 Kasım 2002 tarihli ve 24939 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan, 2002/4854 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki ile değiştirilen 10 uncu maddesine ait açıklama notunun Türkçe metni aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir:

Buna göre değiştirilen 1(f) fıkrasına ait açıklama notunda da Türkçe metninde değişiklik yapılmıştır.

Madde 10 için Açıklama Notu

0.10 -1 TIR işlemini sonlandırma belgesinin usulsüz veya hile yoluyla temin edilmesinden; TIR işleminin kaçakçılık için uyarlanmış yük bölmesi veya konteynerler aracılığıyla yapılması, sahte veya geçersiz belgelerin kullanımı gibi yasadışı yollara başvurulması, eşyanın değiştirilmesi, gümrük mühürleri ile oynanması gibi durumların tespit edilmesi veya sonlandırma belgesinin diğer yasadışı yollarla temin edilmiş olması anlaşılır.

4. Serbest bölgelerde Türk Lirası ve döviz ile ödeme yapılabilmesine ilişkin düzenleme yapıldı.

Hatırlanacağı üzere 11 Mayıs 2017 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2017/10051 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (BKK) ile serbest bölgelerde Türk Lirası (TL) ile ödeme yapılmasına ilişkin düzenleme yapılmıştı.

20 Eylül 2017 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2017/10718 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yukarıda yer verilen Karar yürürlükten kaldırılmış ve serbest bölgelerdeki faaliyetlerle ilgili her türlü ödemenin döviz veya Türk Lirası ile yapılabileceğine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Söz konusu BKK yayımını takip eden ayın ilk günü (1 Ekim 2017) yürürlüğe girecektir.

GÜMRÜK VE TİCARET'TE Bunları Biliyor Muydunuz

Yasin YAVUZ *

1. Bağlayıcı Menşe Bilgisi

İthalatçı şirketlerin gümrük idaresine beyan ettikleri eşyaların menşesine ilişkin olarak gümrük idaresinden yazılı olarak bilgi talep edebileceklerini biliyor muydunuz?

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 9 uncu maddesi uyarınca, gümrük idareleri tarafından verilen ve ithalatçı şirketlerin istifade edebileceği Bağlayıcı Menşe Bilgisi verildiği tarihten itibaren 3 yıl geçerli olup, gümrük idarelerine doğru menşe beyanı açısından önemli bir fırsattır.

3. Posta veya Hızlı Kargo Kapsamında Muafiyet

Yurtdışından hızlı kargo veya posta yoluyla yapılan ithalatlarda muafiyet sınırının 30 Euro olduğunu biliyor muydunuz?

2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca, Yurtdışından hızlı kargo veya posta yoluyla yapılan ithalatlarda muafiyet sınırı 30 Euro olarak belirlenmiş, bu bedelin üzerinde ithalat yapacak kişilerin ithalatta vergi ödemeleri gerekecek.

2. Kolalı İçecekler ve ÖTV

Kolalı içeceklerin ithalinde veya yurt içindeki teslimlerinde Özel Tüketim Vergisinin (ÖTV) tahsil edilebileceğini biliyor muydunuz?

Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) Kanunu eki listede yer alan eşyaların ithalinde ÖTV tahsil edilmektedir. Kanun'un III No.lu ekinde kolalı içecekler yer almakta olup, söz konusu eşyaların ithalatinde % 25 oranında ÖTV tahsil edilmektedir.

4. Dahilde İşleme Rejimi ve Ceza

Vergi kaybına neden olmasa bile dahilde işleme rejimine ilişkin beyannamede, gümrük kıymetinin noksan beyan edilmesi durumunda ceza düzenleneceğini biliyor muydunuz?

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 234 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası uyarınca, dahilde işleme rejimi kapsamında beyan edilen gümrük kıymetinin noksan olduğunun idarece tespit edilmesi durumunda, ithalat vergilerinin üç katının yüzde ellisi kadar (ithalat vergilerinin bir buçuk katı kadar) para cezası düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

5. Montaj Giderleri ve Gümrük Kıymeti

İthal edilen eşyanın ithalatından sonra yapılan montaj giderlerinin gümrük kıymetine ilave edilmeyeceğini biliyor muydunuz?

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 28 inci maddesine göre fiilen ödenen veya ödenecek fiyattan ayırt edilebilen montaj ve inşa giderleri gümrük kıymetine ilave edilmemekte, bu harcamalara ilişkin vergiler dâhilde tahsil edilmektedir.

7. Haksız Rekabet ve Kanuni Yollar

Türk Ticaret Kanunu uyarınca, haksız rekabet ile karşı karşıya kalabilecek kişilerin çeşitli kanuni yollara başvurarak bu tehlikeden kurtulabileceğini biliyor muydunuz?

Türk Ticaret Kanunu'nun 56 ıncı maddesi uyarınca haksız rekabet ile karşı karşıya kalan kişiler;

- Fiilin haksız olup olmadığının tespitini,
- Haksız rekabetin men'ini,
- Haksız rekabetin sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılmasını, haksız rekabet yanlış veya yanıltıcı beyanlarla yapılmışsa bu beyanların düzeltilmesini ve tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise, haksız rekabetin işlenmesinde etkili olan araçların ve malların imhasını,
- Kusur varsa zarar ve ziyanın tazminini,
- Türk Borçlar Kanununun 58 inci maddesinde öngörülen şartların varlığında manevi tazminat verilmesini,

Talep edebilirler.

6. Ticari Unvan Zorunluluğu

Türk Ticaret Kanunu uyarınca, her tacirin ticaret unvanı kullanmak zorunda olduğunu biliyor muydunuz?

Türk Ticaret Kanunu'nun 39 uncu maddesi uyarınca, her tacir, ticari işletmesine ilişkin işlemleri, ticaret unvanıyla yapmak ve işletmesiyle ilgili senetler diğer belgeleri bu unvan altında imzalamak zorunda olduğu hüküm altına alınmıştır. Ayrıca tescil edilen ticaret unvanı, ticari işletmenin görülebilecek bir yerine okunaklı bir şekilde yazılması gerekmektedir.

8. Taşıma Senedi ve İspat Yükümlülüğü

Taşıma senedinin düzenlenmesinin, taşıma sözleşmesinin yapıldığına ilişkin bir kanıt olduğunu biliyor muydunuz?

Türk Ticaret Kanunu'nun 856 ıncı maddesi uyarınca, taşıma senetleri taraflardan birinin talebi üzerine düzenlenmektedir. Taşıma senedi üç nüsha olarak düzenlenmektedir. Türk Ticaret Kanunu'nun 858 inci maddesi uyarınca, iki tarafça imzalanan taşıma senedi, taşıma sözleşmesinin yapıldığına, içeriğine ve eşyanın taşıyıcı tarafından teslim alındığına kanıt oluşturmaktadır.

9. Anonim Şirket ve Sorumluluk

Anonim şirketlerin borçlarından dolayı yalnızca mal varlığı ile sorumlu olduğunu biliyor muydunuz?

Türk Ticaret Kanunu'nun 329 uncu maddesi uyarınca, anonim şirketler borçlarından dolayı sadece mal varlığı ile sorumlu tutulmuştur. Anonim şirketteki pay sahipleri (hissedarlar) ise, sadece taahhüt etmiş oldukları sermaye payları ile ve şirkete karşı sorumludur.